

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์เอกสารข่าวของกระทรวงการคลัง ที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน ปี 2535 - 2537 สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. การจัดทำเอกสารข่าวของกระทรวงการคลัง นั้น มีวัตถุประสงค์ เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานของกระทรวงการคลัง และเผยแพร่นโยบายการเงินการคลังที่สำคัญของกระทรวงการคลังสู่ประชาชน เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ อันจะก่อให้เกิดการยอมรับและให้ความร่วมมือที่ดี แต่ในทางปฏิบัติแล้วการจัดทำเอกสารข่าว เป็นเพียงเอกสารเผยแพร่เพื่อรายงานผลการปฏิบัติงานของกระทรวงการคลัง ส่วนราชการในสังกัดซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่ เป็นการรายงานภาวะการคลัง ได้แก่ การรับ-จ่าย เงินงบประมาณ ฐานะหนี้สินของประเทศ ผลการจัดเก็บรายได้อันเนื่องจากการจัดเก็บรายได้อื่น รวมทั้งข่าวประชาสัมพันธ์ทั่ว ๆ ไป ในส่วนนโยบายการเงินการคลังมีการเผยแพร่ในปริมาณที่น้อย เมื่อเทียบกับภารกิจที่กระทรวงการคลังได้ปฏิบัติไป

การจัดทำเอกสารข่าวกระทรวงการคลัง มีข้อจำกัดหลายประการได้แก่

1. ระบบการราชการ การจัดทำข่าวเป็นไปตามนโยบายของส่วนราชการ จึงถูกจำกัดทั้งด้านเนื้อหา รูปแบบการนำเสนอ การจัดทำเอกสารที่จะกระทำในลักษณะเป็นงานประจำติดต่อกันมา ไม่มีการศึกษา หรือ พัฒนา

2. เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานขาดความรู้ ความเข้าใจในงานด้านประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสาร การเลือกเรื่อง เนื้อหาข่าวในส่วนนโยบายการเงินการคลังนั้น ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้แก่ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง ซึ่งเป็นนักวิชาการ จึงอาจทำให้มีมุมมองด้านข่าวสารแตกต่างกันไป

3. ขาดการวางแผนงาน การจัดทำเอกสารข่าวส่วนใหญ่จะดำเนินการไปโดยไม่มี การวางแผนงาน จึงทำให้ข่าวสารที่สำคัญบางเรื่องที่น่าจะเผยแพร่ต่อสื่อมวลชนกลับไม่ได้เผยแพร่ ในขณะที่เรื่องที่ไม่สำคัญบางเรื่องอาจไม่มีเนื้อหา สาระเพียงพอ

4. การประชาสัมพันธ์เชิงรุกทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากงานของกระทรวงการคลัง เป็นเรื่องละเอียดอ่อน และมีผลกระทบกับประชาชนและกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ การจะเผยแพร่ ข้อมูล ข่าวสารด้านต่าง ๆ จะต้องผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานหลายแห่งอย่างละเอียดและ ถูกต้อง ดังนั้นเรื่องบางเรื่องกว่าที่จะได้เผยแพร่อาจล่าช้า ไม่ทันกับความต้องการของสื่อมวลชน แล้ว

2. ในส่วนการนำเสนอข่าวจากเอกสารข่าวกระทรวงการคลังนั้น ผู้สื่อข่าวจะมีการ นำเสนอ เพื่อรายงานข้อเท็จจริง โดยการเสนอข่าวและการแสดงความคิดเห็น โดยการเขียน บทความ บทวิจารณ์ คอลัมน์ข่าวยิบ และรายงานพิเศษ

ในการนำเสนอเช่นนี้ ผู้สื่อข่าวได้แสดงบทบาทสื่อมวลชนในการเป็นผู้กรอง คัดเลือก และกำหนดประเด็นเรื่องราวแก่ผู้อ่าน โดยการคัดเลือกเรื่องมานำเสนอในรูปการรายงานข่าว เหตุการณ์ ข้อเท็จจริงและการคัดเลือกประเด็นจากเอกสารข่าวมาเป็นข้อมูลเบื้องต้น และหา ข้อมูลประกอบมานำเสนอ ในรูปแบบบทความ บทวิจารณ์ และรายงานพิเศษ เพื่อให้ผู้อ่านให้ความสนใจเรื่อง หรือเหตุการณ์นั้น ๆ เป็นพิเศษ

3. ทางด้านความคิดเห็นของผู้สื่อข่าวที่มีต่อเอกสารข่าวกระทรวงการคลัง ส่วนใหญ่ เห็นว่าเอกสารข่าวกระทรวงการคลัง เป็นการประชาสัมพันธ์งานของกระทรวงการคลัง ในส่วน นโยบายการเงินการคลังไม่ค่อยมีการเผยแพร่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน

จากการศึกษาเอกสารข่าวของกระทรวงการคลัง และข่าวของกระทรวงการคลังที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวกระทรวงการคลัง จะเห็นได้ว่าการเผยแพร่ข่าวสารของกระทรวงการคลังยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เอกสารข่าวกระทรวงการคลังที่จัดทำขึ้นเป็นเพียงเอกสารเผยแพร่เท่านั้น จึงน่าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการเผยแพร่ข่าวสารของกระทรวงการคลังจะพิจารณาปรับปรุง ตามแนวทางต่อไปนี้

1. ลดปริมาณเอกสารข่าวลง หรือในกรณีที่ไม่สามารถทำได้ ควรจะเน้นเอกสารข่าวที่เป็นเรื่องสำคัญเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้การจัดทำเอกสารข่าวบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ มิใช่เป็นเพียงเอกสารเผยแพร่ผลงานของกระทรวงการคลังเท่านั้น

2. ต้องมีการวางแผนงาน กำหนดนโยบายการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารให้ชัดเจน และต่อเนื่อง ในเรื่องซึ่งไม่ใช่เรื่องละเอียดอ่อนและมีผลกระทบมากนัก เพื่อให้สามารถประชาสัมพันธ์เชิงรุกได้มากขึ้น ในกรณีที่มีนโยบายสำคัญ และเป็นที่สนใจของสื่อมวลชน จะต้องมีการเผยแพร่ข้อมูลในส่วนที่พอจะเปิดเผยได้ ดีกว่าที่จะให้สื่อมวลชนไปหาข่าวเองโดยการสัมภาษณ์จากแหล่งข่าวเอง ซึ่งบางครั้งข้อมูลที่ได้รับอาจไม่ถูกต้อง อันจะส่งผลให้ประชาชนเกิดความสับสน และกระทรวงการคลังจะต้องมาแก้ไขในภายหลัง

3. มีการกำหนดวาระในการแถลงข่าวแก่สื่อมวลชนเป็นประจำ โดยผู้บริหารระดับสูง หรือมีคณะทำงานซึ่งสามารถให้ข่าวกับสื่อมวลชนได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว อันจะส่งผลให้ข้อมูลข่าวสารของกระทรวงการคลังไปถึงประชาชนได้อย่างทันท่วงที และถูกต้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

4. มีการประสานในการให้ความสะดวกแก่สื่อมวลชนที่ต้องการข้อมูล รายละเอียดเพิ่มเติม จากส่วนราชการผู้รับผิดชอบการจัดทำนโยบายนี้ ๆ

ข้อจำกัดในการวิจัย

สื่อมวลชนที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เน้นเฉพาะหนังสือพิมพ์เนื่องจากเป็นสื่อที่มีข้อมูลให้ศึกษามากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น ได้แก่ วิทยุ และโทรทัศน์ เนื่องจากไม่มีการบันทึกเทปหรือวิดีโอเก็บไว้ ทำให้ไม่มีข้อมูลในส่วนดังกล่าวทำให้การวิจัยครั้งนี้ไม่สามารถครอบคลุมสื่อมวลชนทุกแขนง ดังนั้นในการศึกษาที่เกี่ยวข้อในครั้งต่อไปจึงน่าจะศึกษาสื่อมวลชนอื่น ๆ ได้แก่ วิทยุ และโทรทัศน์ เพื่อจะได้เปรียบเทียบสื่อต่าง ๆ อันจะช่วยให้การวิจัยครบถ้วนสมบูรณ์

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต

เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข่าวที่น่าเสนอในหนังสือพิมพ์เท่านั้น ซึ่งทำให้ผลที่ได้อยู่ในวงแคบ ดังนั้นหากมีผู้สนใจจะทำการวิจัยเรื่องนี้ต่อไป ควรจะได้ศึกษาลักษณะการนำเสนอข่าวจากเอกสารข่าวกระทรวงการคลัง ผ่านสื่อมวลชนอื่นได้แก่ โทรทัศน์ และวิทยุ ด้วย เพื่อให้เห็นถึงลักษณะและรูปแบบการนำเสนอของสื่อมวลชนได้อย่างแท้จริง นอกจากนี้ยังน่าที่จะได้ศึกษาถึงรูปแบบที่เหมาะสมในการใช้สื่อมวลชน เพื่อเผยแพร่ข่าวสารของกระทรวงการคลังสู่ประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย